

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเจริญรุ่งเรืองของประเทศย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของพลเมือง เป็นสำคัญประการหนึ่ง ประเทศใดมีพลเมืองที่มีคุณภาพสูง เป็นส่วนใหญ่ ประเทศนั้นมีโอกาสจะพัฒนาให้ก้าวหน้าไต่กายและรวดเร็วยิ่งขึ้น การศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (2520 : 3) พระราชทานแก่ครูใหญ่และนักเรียน ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ไว้ว่า

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ความสามารถ ความคิด ทัศนคติ ค่านิยมและคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เมื่อนานเมืองประกอบไปด้วยพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศย่อมทำไต่สะดวก รวดเร็ว โดยลที่แน่นอนและรวดเร็ว

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ข้อ 32 ระบุไว้ว่า "การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาหลังประถมศึกษา มุ่งให้ใหญ่เรียนมีความรู้ทั้งวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสม ทั่ววัย ความต้องการ ความสนใจ และความถนัดเพื่อให้แต่ละบุคคลเข้าใจ รู้จักเลือกวิชาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม" (วสันต์ ชีรานุกรักษ์ 2520 : 3)

การมัธยมศึกษาจึงเป็นการศึกษาในระดับกลาง ที่มุ่งให้ใหญ่เรียนมีความรู้พื้นฐาน สำหรับการประกอบอาชีพ ตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจ ซึ่งสามารถเรียนจบในตัวเองและเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของพลเมืองในประเทศ

สมลักษณ์ โทสกุล (2518 : 22) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ไว้ว่า

ปัญหาขั้นมูลฐานของประเทศที่กำลังพัฒนา ได้แก่ การขาดคนที่มีความรู้ ความสามารถระดับกลาง หน้าที่สำคัญของประเทศก็คือ การสร้างกำลังคน ในระดับมัธยมศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถ เพื่อให้เป็นกำลังสำคัญใน การรัฐประหารทรัพยากรธรรมชาติซึ่งมีจำกัดให้โดยผลมากที่สุด การผลิตคนใน ระดับนี้นับว่า เป็นการลงทุนที่ดีที่สุดของประเทศชาติ เพราะผู้ที่มีการศึกษา ในระดับนี้ไหลล้นออกแทนทาง เศรษฐกิจแก่ประเทศในอัตราสูง

ธีรศักดิ์ ศรีพรวิสิฐ (2525 : 17) ได้กล่าวถึงลักษณะของหลักสูตรในระดับ มัธยมศึกษาไว้ว่า

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 เป็นหลักสูตรที่จบในตัวเอง ผู้เรียนจบหลักสูตรดังกล่าวสามารถ ดำรงชีวิตเป็นพลเมืองดีของสังคมไทยได้ และประกอบอาชีพเลี้ยงชีพได้ตาม สุนทรียะเนืองจากหลักสูตรนี้ใ้โอกาสการศึกษาทั่วไปและเป็นพื้นฐานวิชาอาชีพแก่ ผู้เรียนได้อย่างกว้างขวาง ตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจของ ผู้เรียน

ด้วยเหตุนี้ หลักสูตรมัธยมศึกษาจึงแบ่ง เป็นหลายกลุ่มวิชา ซึ่งแต่ละกลุ่มวิชาจะ ประกอบด้วยรายวิชาต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก โรงเรียนมัธยมศึกษาจึงจำเป็นต้องมีครูอาจารย์ ที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะวิชาเพิ่มขึ้น และมีกระบวนการจัดการ เรียนการสอนที่ซับซ้อน ยิ่งขึ้น

งานวิชาการ เป็นหัวใจสำคัญของการบริหารโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนจะต้องดำเนินการ จัดให้มีระเบียบแบบแผนและเป็นขั้นตอน เพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงานของคณะครู อาจารย์และเพื่อผลการเรียนของเด็ก (หน่วยศึกษานิเทศก์, กรมสามัญศึกษา 2521 : 36)

กรมสามัญศึกษา (2522 ก : 385) ได้เน้นถึงความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่า

งานวิชาการ เป็นงานหลักของงานบริหารการศึกษาในโรงเรียน ไม่ว่า จะ เป็น โรงเรียนประเภทใด มาตรฐานหรือคุณภาพการศึกษามักจะได้รับการ พิจารณาเป็นขั้นมูลฐานจากผลงานด้านวิชาการเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้ บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องถือเอางานนี้เป็นหน้าที่หลักในการบริหาร โรงเรียนของตน และต้องให้ความสนใจงานด้านวิชาการเป็นพิเศษ

สุคใจ เหล่าสุนทร (2505 : 7) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการ
ทำนองเดียวกับกรมสามัญศึกษาได้กล่าวไว้คือ

งานวิชาการ เป็นงานหลัก งานบริหาร เป็นงานบริการเพื่อให้งานหลัก
ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งหน่วยงานทางการศึกษามีหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างสำคัญใน
เรื่องวิชาการและความเจริญเติบโตหรือพัฒนาการในคานทาง ๆ ของ
เยาวชน จึงนับได้ว่าเป็นหัวใจของหน่วยงานทางการศึกษา ความจำเป็น
ของงานวิชาการจึงเพิ่มมากขึ้นเป็นทวีคูณ งานวิชาการจึงมีความสำคัญเป็น
อันดับแรก

งานวิชาการ เป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวาง ขั้บชั้นมีจุดมุ่งหมายที่จะจัดประสบการณ์
ให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะ ทศนคติ และกอนิสัยที่ดีในการทำงาน พร้อมทั้งสามารถปรับตัวให้
เข้ากับสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานและสังคมได้ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่โดยทั่วไป
จะมีทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีการแบ่งแยกงานวิชาการ
ออกเป็นหมวดวิชาต่าง ๆ ตามลักษณะเนื้อหาวิชา ประกอบกับโรงเรียนมัธยมศึกษาในปัจจุบัน
มีความซับซ้อนของงานและมีการขยายงานอย่างรวดเร็ว กรมสามัญศึกษาจึงได้มอบหมาย
ความรับผิดชอบในการบริหารให้แก่โรงเรียนมากขึ้น(วรวิทย์ วศินสรากร 2520: 29) ผู้บริหาร
โรงเรียนนั้นไม่สามารถปฏิบัติงานในคานทาง ๆ แต่เพียงผู้เดียวให้ประสบผลสำเร็จได้
จำเป็นต้องมีผู้ช่วยเหลือในการบริหารงาน ได้แก่ผู้ช่วยฝ่ายต่าง ๆ และหัวหน้าหมวดวิชา

หัวหน้าหมวดวิชาคือผู้ที่รับผิดชอบงานคานวิชาการรองจากผู้บริหารโรงเรียนและผู้
ช่วยฝ่ายวิชาการ(กรมสามัญศึกษา 2522 ก : 388) เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะ
ในหมวดวิชาที่รับผิดชอบ เป็นผู้ใกล้ชิดกับครูอาจารย์ในหมวดวิชา สามารถประสานงาน ดูแล
ควบคุมงานคานวิชาการในหมวดวิชาให้ดำเนินไปโดยเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ (อุบล
หุระนันท์ 2514 : 72)

ในฐานะที่หัวหน้าหมวดวิชาเป็นผู้นำทางคานวิชาการในหมวดวิชา เป็นผู้ช่วยเหลือ
ให้คำปรึกษา คำแนะนำแก่ครูอาจารย์ในหมวดวิชาทั้งในคานวิชาการและคานอื่น ๆ ในการ

ปฏิบัติงาน หัวหน้าหมวดวิชาจึง เป็นหัวหน้างานหรือ เป็นผู้บริหารคนหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งในการ
เชื่อมโยงและผลักดันให้การบริหารการศึกษาในระดับโรงเรียนดำเนินไปอย่างราบรื่นและ
ประสบผลสำเร็จ

กรมสามัญศึกษา (2522 ข : 3) ได้กำหนดคุณสมบัติของหัวหน้าหมวดวิชาไว้ ดังนี้

1. มีวุฒิและตำแหน่ง ดังนี้
 - ก. มีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า โดยมีวิชาเอกหรือวิชาโทตรงกับ
วิชาในหมวดวิชาที่จะได้รับการแต่งตั้ง และได้ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอาจารย์ 1 หรือเทียบเท่า
มาแล้ว ไม่น้อยกว่า 2 ปี หรือ
 - ข. มีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า โดยเคยทำการสอนวิชาในหมวด
วิชาที่จะได้รับแต่งตั้งมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 3 ปี และได้ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอาจารย์ 1 หรือ
เทียบเท่ามาแล้ว ไม่น้อยกว่า 2 ปี หรือ
 - ค. มีวุฒิปริญญาหรือเทียบเท่า โดยเคยทำการสอนวิชาในหมวดวิชาที่จะ
ได้รับแต่งตั้งมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 4 ปี และได้ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอาจารย์ 1 หรือเทียบเท่า
มาแล้ว ไม่น้อยกว่า 2 ปี
2. เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมที่จะ เป็นผู้นำทางวิชาการของสถาน
ศึกษาได้ และสามารถนิเทศงานวิชาการวิชาใดวิชาหนึ่งในหมวดวิชาที่รับผิดชอบได้เป็นอย่างดี
3. มีลักษณะเป็นผู้นำที่ดี
4. เป็นที่เคารพนับถือของข้าราชการในสถานศึกษานั้น
5. เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี

จะเห็นได้ว่า คุณสมบัติของหัวหน้าหมวดวิชาที่กรมสามัญศึกษากำหนดไว้คล้ายคลึงกับ
คุณสมบัติที่สำคัญ ๆ ของผู้บริหารการศึกษาโดยทั่ว ๆ ไป เช่น ด้านประสิทธิภาพในการทำงาน
ลักษณะของผู้นำ การมีมนุษยสัมพันธ์ และการ เป็นที่เคารพนับถือของข้าราชการในสถานศึกษา
นั้น ๆ เป็นต้น แต่หัวหน้าหมวดวิชา มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบค่างจากผู้บริหารหรือหัวหน้า
หมวดงานอื่น ๆ จึงจำเป็นต้องมีคุณสมบัติบางประการที่แตกต่างออกไป และคุณสมบัติดังกล่าว
ของหัวหน้าหมวดวิชาที่กรมสามัญศึกษากำหนดขึ้น ยังไม่ได้มีการศึกษาวิจัยว่าสอดคล้องเหมาะสม

กับอำนาจหน้าที่รับผิดชอบหรือไม่ ประกอบกับอำนาจการแต่งตั้งและการให้พ้นจากตำแหน่งของหัวหน้าหมวดวิชานั้น เป็นของหัวหน้าสถานศึกษาโดยเฉพาะ ในบางโรงเรียนอาจมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่มีการเปลี่ยนแปลงหัวหน้าหมวดวิชาเลย ทั้งที่มีคุณสมบัติไม่เหมาะสม ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความขัดแย้งและส่งผลกระทบต่อตรงต่องานวิชาการ ในฐานะที่หัวหน้าหมวดวิชาเป็นกลไกสำคัญหรือเป็นแกนนำในการพัฒนางานด้านวิชาการซึ่งเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา / ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับคุณสมบัติของหัวหน้าหมวดวิชาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยมาเผยแพร่และเสริมสร้างงานบริหารด้านวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นเกณฑ์ให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ใช้ในการพิจารณาตัดสินใจในการสรรหา แต่งตั้งและพัฒนาผู้ที่จะเป็นหัวหน้าหมวดวิชาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าหมวดวิชาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาและครูอาจารย์ ในเขตการศึกษา 12
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มหัวหน้าหมวดวิชาและกลุ่มครูอาจารย์เกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าหมวดวิชาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในเขตการศึกษา 12

สมมติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาและครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในเขตการศึกษา 12 เกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าหมวดวิชา ไม่แตกต่างกัน

ขอตกลงเบื้องต้น

1. ในการศึกษาเรื่องคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าหมวดวิชานี้ ทำโดยการสำรวจจากความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และครูอาจารย์ในหมวดวิชาต่าง ๆ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในเขตการศึกษา 12
2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชากรในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในเขตการศึกษา 12 โดยยึดเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2521 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (กรมสามัญศึกษา 2521ก: 3) เป็นหลักในการกำหนดขนาดของโรงเรียนคือ

โรงเรียนขนาดเล็ก	มีนักเรียนไม่เกิน	500 คน
โรงเรียนขนาดกลาง	มีนักเรียน	500-1,500 คน
โรงเรียนขนาดใหญ่	มีนักเรียน	1,500-2,500 คน
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	มีนักเรียน	2,500 คนขึ้นไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าหมวดวิชาซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญสำหรับอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดวิชา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ใดระบุนไว้ในระเบียบกรมสามัญศึกษาว่าด้วยการแต่งตั้งหัวหน้าหมวดวิชาและรองหัวหน้าหมวดวิชา พ.ศ. 2522
2. คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าหมวดวิชานี้ จะศึกษาใน 2 ด้านคือ
 - 2.1 คุณสมบัติเฉพาะตัว
 - 2.2 คุณสมบัติด้านวิชาชีพ
3. การวิจัยครั้งนี้จะไม่แยกแปลผลเป็นรายหมวดวิชา แต่จะถือว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าหมวดวิชาต่าง ๆ นั้นเหมือนกัน เพราะหัวหน้าหมวดวิชาต่าง ๆ มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบเหมือนกัน

4. ความคิดเห็นในการวิจัยครั้งนี้ เป็นความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาและครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในเขตการศึกษา 12

นิยามคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป

2. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง หัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ที่ทำหน้าที่รักษาการ ในตำแหน่งหัวหน้าสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในเขตการศึกษา 12 สังกัด กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

3. หัวหน้าหมวดวิชา หมายถึง หัวหน้าหมวดวิชาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในเขตการศึกษา 12 ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากหัวหน้าสถานศึกษาตามระเบียบกรมสามัญศึกษา ว่าด้วยการแต่งตั้งหัวหน้าหมวดวิชา และรองหัวหน้าหมวดวิชา พ.ศ. 2522 หรือผู้ที่ทำการแทน ในตำแหน่งหัวหน้าหมวดวิชา

4. ครูอาจารย์ หมายถึง ครูอาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนประจำในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

5. เขตการศึกษา 12 หมายถึง เขตการศึกษาที่ครอบคลุมพื้นที่ 7 จังหวัด ได้แก่ นครนายก ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด

6. คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าหมวดวิชา หมายถึง คุณค่าหรือคุณลักษณะ ประจำตัวของหัวหน้าหมวดวิชาที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของหัวหน้าหมวดวิชาประกอบด้วย

6.1 คุณสมบัติเฉพาะตัว ได้แก่ บุคลิกลักษณะ อุปนิสัย ลักษณะของผู้นำ การมีมนุษยสัมพันธ์ คุณธรรม ความรับผิดชอบ และการเป็นที่ยอมรับนับถือของครูอาจารย์ ในหมวดวิชา

6.2 คุณสมบัติต้านวิชาชีพ ได้แก่ วุฒิ ประสบการณ์ ความรู้ทั่วไป ความรู้ทางวิชาชีพ และความสามารถในการปฏิบัติงาน

ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัย

1. เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้บริหารโรงเรียนในการพิจารณาคัดสินใจคัดเลือกแต่งตั้งหัวหน้าหมวดวิชา
2. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหมวดวิชา
3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับหัวหน้าหมวดวิชาใช้พิจารณาปรับปรุงคุณสมบัติที่ไม่พึงประสงค์บางประการของคนให้ดีขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในเขตการศึกษา 12 จำนวนทั้งสิ้น 497 คน ซึ่งประกอบด้วย

1. ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ที่ทำหน้าที่รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าสถานศึกษา จำนวน 24 คน
2. หัวหน้าหมวดวิชาหรือผู้ที่ทำการแทนหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 132 คน
3. ครูอาจารย์ในหมวดวิชา จำนวน 341 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามแบบตรวจสอบ (Check list) ใช้สอบถามเกี่ยวกับ

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) เป็น

แบบสอบถามที่มีเนื้อหาครอบคลุมคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าหมวดวิชาทั้ง 2 ด้าน คือ คุณสมบัติเฉพาะตัวและคุณสมบัติคณาวิชาชีพ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended form) ใหญ่ตอบแบบ
สอบถามเพิ่มเติมคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้ามหาวิทยาลัยที่นอกเหนือจากตอนที่ 2

ตารางที่ 1

รายชื่อโรงเรียน จำนวนครูอาจารย์และจำนวนนักเรียน

ลำดับที่	รายชื่อโรงเรียน	จังหวัด	จำนวน ครูอาจารย์	จำนวน นักเรียน
1	เบญจมาชราชรังสฤษฎิ์	ฉะเชิงเทรา	185	2,999
2	คัคครณี	ฉะเชิงเทรา	114	2,181
3	พนมสารคาม "พนมอดุลวิทยา"	ฉะเชิงเทรา	110	2,127
4	ชลราษฎรอำรุง	ชลบุรี	149	2,683
5	ชลกันยานุกูล	ชลบุรี	125	2,310
6	ชลบุรี "สุขุมวิท"	ชลบุรี	115	2,014
7	โพธิ์สัมพันธ์พิทยาคาร	ชลบุรี	96	1,843
8	บ้านฉาง "อุทิศสาธิตธรรมนุเคราะห์"	ชลบุรี	102	1,743
9	พนัสพิทยาคาร	ชลบุรี	143	2,551
10	ศรีราชา	ชลบุรี	127	1,961
11	สิงห์สมุทร	ชลบุรี	147	2,284
12	ระยองวิทยาคม	ระยอง	168	2,747
13	แกลง "วิทย์สดาวาร"	ระยอง	130	2,111
14	บ้านค่าย	ระยอง	103	1,862
15	เบญจมาชราชูทิศ	จันทบุรี	107	1,940
16	ศรียานุสรณ์	จันทบุรี	117	2,068

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	รายชื่อโรงเรียน	จังหวัด	จำนวน ครูอาจารย์	จำนวน นักเรียน
17	ท่าใหม่ "พุทธสวัสดิ์ราษฎร์นุกูล"	จันทบุรี	91	1,563
18	สตรีประเสริฐศิลป์	ตราด	87	1,564
19.	ปราจีนราษฎร์บำรุง	ปราจีนบุรี	125	2,412
20	ปราจีนกัลยาณี	ปราจีนบุรี	115	1,828
21	กบินทร์วิทยา	ปราจีนบุรี	77	1,509
22	สระแก้ว	ปราจีนบุรี	89	1,698
23.๑	อรัญประเทศ	ปราจีนบุรี	98	1,607
24	นครนายกวิทยาคม	นครนายก	137	2,354
25	บ้านนา "นายกพิทยากร"	นครนายก	122	1,806

ที่มา : บัญชีจัดสรรอัตราค่าจ้างครูโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2525 กองการมัธยมศึกษา
กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสาร ผลงานวิจัยและความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชา
2. ประมวลคุณสมบัติที่พึงประสงค์จากอำนาจหน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชาซึ่งระบุไว้ในระเบียบ กรมสามัญศึกษา ว่าด้วย การแต่งตั้งหัวหน้าหมวดวิชา และรองหัวหน้าหมวดวิชา พ.ศ. 2522
3. นำคุณสมบัติที่พึงประสงค์ซึ่งกำหนดขึ้นจากอำนาจหน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชาจากข้อ 2 ส่งให้ครูทรงคุณวุฒิตรวจสอบ แก้ไขและเพิ่มเติม
4. นำคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าหมวดวิชาที่ได้รับการพิจารณาตรวจสอบ แก้ไข เพิ่มเติมจากข้อ 3 มาประมวลรวมกับคุณสมบัติของหัวหน้าหมวดวิชาที่ระบุไว้ในระเบียบ กรมสามัญศึกษา ว่าด้วยการแต่งตั้งหัวหน้าหมวดวิชา พ.ศ. 2522 แล้วจัดแยกออกเป็น 2 ด้าน คือคุณสมบัติเฉพาะตัวและคุณสมบัติด้านวิชาชีพ
5. นำคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าหมวดวิชา ที่ได้จากข้อ 4 มาสร้างแบบสอบถาม แล้วส่งให้ครูทรงคุณวุฒิตรวจสอบ แก้ไข เพื่อให้ตรงตามเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง ก่อนที่จะปรับปรุงแก้ไขในขั้นสุดท้าย เพื่อกำหนดเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดส่งและเก็บข้อมูลด้วยตนเองสำหรับกลุ่มประชากรที่อยู่ในเขตจังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดนครนายก
2. กลุ่มประชากรที่อยู่ในจังหวัดอื่น ๆ ผู้วิจัยได้จัดส่งข้อมูล และขอรับคืนทางบริการไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนแล้ว จัดแยกตามกลุ่มประชากร แล้วคัดเลือกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก
2. วิเคราะห์หาค่าร้อยละในตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม
3. หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ ในตอนที่ 2 เกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าหมวดวิชา
4. ทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากรตัวอย่าง 3 กลุ่ม เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) เป็นรายด้าน ถ้ายกการวิเคราะห์ความแปรปรวนมีนัยสำคัญ จะทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe') ต่อไป
5. คำนวณค่าความถี่ และค่าร้อยละในแบบสอบถามตอนที่ 3 ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

ลำดับขั้นในการเสนอข้อมูล

บทที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย ขอบเขตของงานวิจัย นิยามคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และลำดับขั้นในการเสนอข้อมูล

บทที่ 2 หลักการและแนวคิดสำคัญ เกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าหมวดวิชา อานาจนหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดวิชา

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มประชากรตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณสมบัติพึงประสงค์ของหัวหน้าหมวดวิชาทั้ง 2 ด้าน

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาที่มีต่อคุณสมบัติพึงประสงค์ของหัวหน้าหมวดวิชาทั้ง 2 ด้าน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความคิดเห็นของครูอาจารย์ที่มีต่อคุณสมบัติพึงประสงค์ของหัวหน้าหมวดวิชาทั้ง 2 ด้าน

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มหัวหน้าหมวดวิชาและกลุ่มครูอาจารย์ เกี่ยวกับคุณสมบัติพึงประสงค์ของหัวหน้าหมวดวิชาทั้ง 2 ด้าน

ตอนที่ 6 วิเคราะห์ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และครูอาจารย์ที่มีต่อคุณสมบัติพึงประสงค์ของหัวหน้าหมวดวิชา

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและเสนอแนะข้อคิดเห็น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย